

Yttrande från Naturskyddsföreningen i Tomelilla över Svenska Shells provborrning efter fossilgas i Hedeberga, Tomelilla kommun.

Efter att ha studerat den av Shell inlämnade arbetsplanen för borrningar i Hedeberga vill vi anföra följande.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande krävt att riskerna vid provborrningen skall elimineras. Shell har enligt egen uppgift ökat sina säkerhetsåtanden utöver det som är brukligt vid liknande borrningar för att skydda grundvatten och brunnar. Sweco, som författat arbetsplanen, har i en bilaga definierat 39 risker som är kopplade till denna typ av borrning samt i varje fall beskrivit vad som kan hända och vilka åtgärder som skall vidtagas om risken blir en realitet. Shell påstår inte heller att riskerna är borta utan att de har minimerats genom ytterligare skärpning av säkerhetsarbetet. Då har inte heller länsstyrelsens krav tillgodosetts – att riskerna skall elimineras.

Vi anser att risker finns i borrhomentet. När borren med borrhax arbetar i den smörjande borrhätskan kan den i olika nivåer träffa på vattenförande lager och vattenådrar. I det momentet har man ingen omedelbar möjlighet att hindra borrhätska att blanda sig med vattenflödet och försvinna ut i omgivningen. Endast när man byter dimension på rören kan rören ovanför tätas med cement. Men hela borrningen för nästa dimension sker utan rör med borrhätskan i direkt kontakt med bergväggen. Den sista borrningen ner mot alunskiffern är ca 400 m lång från föregående tätning upptill. Om en sk spolförlust sker 100 m innan man når alunskiffern och borrhätskan försvinner ut i någon större spricka eller hålighet i berget kan man inte göra något förrän all vätska är borta. På detta djup fanns då ett övertryck på ca 700 ton/kvadratmeter av ca 15 kubikmeter borrhätska som fanns ovanför i hålet. Via håligheter och sprickor kan borrhätskan då ta nya vägar i berggrunden. Borrhätska bryts ned biologiskt enligt beskrivningen men på detta djup saknas förmodligen de organismer som svarar för nedbrytningen.

En risk, som inte alls tagits upp i arbetsbeskrivningen, är att det under alunskiffern finns kambrisk sandsten. Denna är normalt i sin övre del sprickig och innehåller lätttröligt grundvatten som används i vattentäkter längre österut. Man kan inte utesluta att det finns vatten i sandstenen under alunskiffern även i trakten av Spjutstorp och när kärnborrningen når botten av alunskiffern kan man lätt punktera gränsen till sandstenen. Men vet inte hur tjock skiffern är och det är först när man når sandstenen och borrhax från sandsten når markytan 600 m längre upp som man vet att man är igenom alunskiffern. Då har man skapat kontakt mellan den borrhätska som innehåller alunskifferns alla komponenter och det djupa grundvatten som ev finns i sandstenen och som kan ha kontakt med ytligare grundvatten i sandstenen längre österut.

Vi är också kritiska över hur minerallagen fungerar. Genom ett enväldigt beslut av bergmästaren står Shell redan klara att provborra på privat mark. De har bara behövt uppfylla kraven att ha god ekonomi, kunskap om gasutvinning och har undvikit att muta in områden som minerallagen förbjuder som kyrkogårdar, militäranläggningar, planlagt område,

nationalparker, tomter mm. Den första instans som får chansen att säga nej är kommunens miljönämnd och detta enbart genom att hävda att säkerheten är bristfällig. Denna minerallag och dess effekter är ett av skälen till att folk är oroliga, förtvivilade, kränkta och uppretade.

Informationen till politiker och allmänhet har skötts av Shell genom trycksaker, media samt öppna och slutna möten. Med sina enorma resurser har företaget helt dominerat informationen vilken enligt vårt sätt att se är subjektiv. Man har mycket lite informerat om nästa fas i projektet – utvinning av gas. Här finns en helt annan bild. Gasfält i drift t.ex. i USA och Holland, delägda av Shell, uppvisar mängder av problem vad gäller föroreningar av luft och vatten samt ovanjordisk påverkan på befintliga näringar. Och den dominerande metoden att skapa sprickor i den gasförande berggrunden, sk fracking, lämnar efter sig en berggrund fyllt av sprickor över stora områden där föroreningar av naturligt vittrad alunskiffer från sprickorna eller främmande ämnen från frackingprocessen kan röra sig okontrollerbart under lång tid framöver.

Gasfält i USA, där man borrar vertikalt, omfattar ofta 4000 borrhål på 200 m avstånd inom 170 kvadratkilometer. I Holland, där man borrar även horisontellt, blir borrhålen färre men effekterna i berggrunden desamma. I Holland har man dessutom drabbats av inducerade jordbävningar pga de sättningar i marken som gasutvinningen skapar.

Vi menar att den vinklade och utelämnade informationen kan ha gett beslutande politiker svårt att skapa sig en realistisk bild av detta projekt inför sitt beslut.

Vi föreslår att Ystad-Österlens miljöförbund på ovan angivna skäl säger nej till provborrningen i Hedeberga.

Tomelilla som ovan

.....
Göran Gustafson
Naturskyddsföreningen i Tomelilla

Allevadsvägen 29
27391 Tomelilla
0411-552166
goran@allevad.com